

Tria animalium genera, nunc in America reperitur.

Canes Americani nostris non per omnia similes.

Canis Iapponicus terrestris in Piscem abit.

diore hoc nomen quoque obtinent. Pumilos hos Canes Indi tantopere amant, ut sibi demant, illis quod obijciant, Peregrinantes eosdem aut dorso, aut sinu receptos secum ferunt. Aegri non secus ac congerrones, aut consolatores eosdem secum habent, conversatione ipsorum dolores sibi minus credentes. Ex quibus statim fanioris iudicij quibus, quid de hac nostra Icone statuendum sit, colliget. Ad vnguem enim animal, quod hic prostat nanum, pingue & mansuetum effigiatum, mihi videtur illud esse, quod Americani nomine communi ALCO vocabant. Erit igitur Canis, sed non Europæis nostris per omnia similis. Quandoquidem in Regni Guineæ descriptione, Parte Indiæ Orientalis siue volumine sexto Canes à nostris multum etiã discrepantes reperiuntur, qui nec latrant nec mordent, & magna à populo illo copia aluntur ouiu m; instar in forum venales aguntur, cibis valde expetiti, apud quos nostri Canes in magno pretio habentur, propterea quod latrare possunt, audito enim Canum latratu Nigritæ illi loqui eos posse existimarunt.

Libuit Coronidis loco & hæc ex cap. 170. Benedicti Pererij adiungere, & si vera sunt quæ ipse ex auditu refert, monstruosum quendam Naturæ lusum, ac metamorphosin admirari. Est inquit, apud Iapponios animal terrestris corporis magnitudine figuræque non dissimile Cani, mollissimo pilo, suavisimisque, ad edendum carnibus: Hoc certo quodam tempore incipit vehementer appetere & frequentare ipsum mare, in quo identidem natans & sese mergens particulatim & membratim piscis fieri incipit. Tandem exuta prorsus terrestris animantis figuræ totum in piscis similitudinem, & naturam commutatur. Sed 2. Tom. in Genesis cap. 152. refert se Romæ hoc animal sed mortuum vidisse, non tum ex toto, sed aliquot tantum partibus piscem factum: ceterum naturam animantis terrestris figuram retinuisse.

In Insula etiam Hispaniola Americæ Historiographi notant, Canes paruos exoticos repertos fuisse, qui partim Indis illis domi in delicijs, partim foris in Venatione vsui erant ad animalcula quædam ipsis propria cuniculorum, instar capienda, qui similiter vocem nullam edebant ad necem vsque etiam verberati. Et cum Plinius lib. 8. cap. 58. scripserit: *Cyrenis mutæ fuere ranæ, illatis è continentis vocalibus durat genus earum: mutæ sunt etiam nunc in Seripho Insula, hæc tamè alio translata canunt.* Fuerunt qui hoc ipsum tentarunt, & huiusmodi mutum Canem ex Nigaragua ad Ciuitatem Panamam trecentis Leucis distantem asportarunt, sed æquæ hic atque ibi mutus remansit. Hæc ego eius solum gratia adferre volui, vt fidem huic meæ coniecturæ adiungerem, Mexicanum hoc animal Canem esse licet non vndiquaque nostrorum figuræ Canum respondeat. De rabie Canum subsequenti sermone agendi locus dabitur. Atque hæc fortassis plus satis.

XOLOITZCVINTLI
Lupus Mexicanus.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ANIMAL hoc ex figura depicta ferocitatem toto Corporis habitu præfert, & terrorem quendam ex visu spirat. Rictum nempe voracis bestię, toruos & lucentes oculos cum truculentis supercilijs, gingiuas & oris labra cruenta, dentes exsertos, caninos nempe duos valde conspicuos, posteriores verò serratos ac prægrandes ostentat. Ex superioribus labris hirti admodum pili retrorsum flexi, mollioribus Histricis aculeis non abfimiles ex cinereo alboque colore variantes erumpunt. Totum caput cinerei coloris, lineis quibusdam transuersim arcuatis subnigricantibus conspicitur. Aures erectas gerit longas satis, cinereas totas, quarum inter spatium maculæ latæ coloris fului, quæ & integram frontem interstinguunt. Collum obesum crassumque, laxiore pelle, longa fuluaque macula præditum, cui similem in pectore gerit. Cinereo totum corpus colore constat, quod maculis tamen subinde fuluis maiusculis passim intermixtis ornatur: Lineis etiam ceu rarijs & fascijs subnigris à dorso ad latera deorsum hinc inde deductis. Ventre toto est cinereo excepta parte anteriore, vbi insignis eaq. vnica ac fulua macula visitur. Cauda huic est satis longa non villosa, cinerei coloris, in medio tamen subfuluam obtinet maculam paulatim euanescentem. Crura ac pedes cinerei & nigricantis coloris, lineis à summo ad imum deductis firmi crassiq. prostant, quorum priores quinque vngues, sed retractos admodum; posteriores verò quatuor exhibent.

SCHOLIA EIVSDEM.

Hic ego Lupum auribus teneo, nec quo me veram facile scio. Etenim inter Canem Lupumq. ambiguum videtur hoc *Mexicanum* animal: cum Lupum Cani pastorali simile faciat Oppianus. Et 8. Hist. An. 18. In *Cyrenensi agro cum Canibus Lupos coire* scribebat Aristoteles. Galenus quoque 3. de Vsu partium cap. 1. Cum Pindarum risisset, quod Centauros generari posse fabulatus fuisset, mixta tamen animalia ex Equo & Asina, Asino & Equa, ex Lupo & Cane, Cane & Lupa, imò Vulpe nasci non inficiabatur. Lupum hunc tamen potius, quam Canem esse animus inclinat. Cuius rei argumenta dicam luculenta, prius quam de Luporum partibus, natura, ac proprietatibus quicquam afferam.

Cum de Cane superius agerem tria retuli esse in America animalium genera: Vnum ipsi exoticum, natiuum alterum, tertium inter hæc medium, hoc est, nostri Orbis animalibus non dissimile, cuiusmodi sunt Leones, Tigres, Vrsi, Apri, Vulpes, Lupi & ferae aliæ.

Sed qua ratione viaque terrestria nostris similia in nouum Orbem, qui immenso Oceani spatio à nostro dispefecit, perlata fuerint, non leuis est controersia. Hanc Iosephus à Costa enodat & imprimis quidem apud eundem S. Augustinus lib. 16. de *Ciuitate Dei* cap. 7. miratur, quomodo in nonnullis nostri quoque Orbis Insulis Lupi, Pantheræ & ferae immanes aliæ, quæ generi humano, præterquam quod vltui nulli sunt, damnum etiam notabile inferunt, reperiantur? nam in quibusdam, inter quas Anglia numeratur, Lupi nulli inueniuntur. Quod enim ad Canes, Equas, Boues, Elephantes & huius generis proficua animalia attinet, fieri potuit, vt deliberato hominum consilio nauibus eò perlata fuerint, quod de ijs, quæ feritate & sua atrocitate nobis formidabilia sunt, nec nisi dolum hominibus struunt, vix est probabile asserere. Quod si idem D. August. Antipodes cognouisset, quid ipsi de hac difficultate admodum quæstione statuere animi quæso fuisset? Neque enim vero simile ego existimo, credere ipsum voluisse, per ingens marium spatium ex nostro hæc orbe illa transnatare ad Antipodes potuisse, quod ipse in Insulis quibusdam nostris contigisse persuadere sibi visus fuit. Vult etiam Diuina procreatione, post vniuersale diluuium ex terra hæc enasci potuisse æquo ferme modo, quo in principio Mundi, quando Deus dixit, producat terra animam viuentem &c. Hoc quidem minime Diuinæ potentia, attamen eius ordinationi aliquo modo repugnare videtur. Quoniam omnis generis animalia in Arca Noe conclusa fuerunt, quæ egressa postmodum seipsa per semen propagarunt. Si autem nuda Naturæ lex consideretur, minus adhuc concedetur ex Terra & putredine perfecta huiusmodi animalia, non aliter ac Muscæ & Ranæ solent, ortum sibi sumere. Quamuis *Andreas Cæsalpinus* acutissimus Peripateticus, & qui summus fuit in hoc *Athenæo* nostro Medicus, olim Magister meus hoc fieri posse Aristotelicorum vi principiorum in suis quæstionibus Peripateticis facile deducat, quod de homine quoque affirmat. Sol enim

Hoc animal Mexicanum Lupi potius, quam Canem esse asseritur.

Qua via modog. animalia ex nostro orbe in Americam abierint.

In Anglia nulli Lupi esse dicuntur.

S. Augustini de proposita quæstione opinio.

Andreas Cæsalpinus summus Romanus Medicus Profefor.

enim & homo hominem generant, hoc est, Sol absque homine, vt ipse ex Aristotelis & verbis & mente conuincit. Ad eò miserè obscura Aristotelis verba ab ipsius affectibus tractantur, & dogmata ceræ instar ad quamlibet opinionem parata obediunt. Quare Iosepho hic laudato iam loco, facile assensum præbeo, nouum hunc Orbem à cætero nequaquam quoquoersum auulsum & separatum esse, aut saltem quod mihi videtur, si iam licet separentur, non ita olim fuisse & tempore post Cataclismum in quibusdam omnino extremitatibus coniunctos hæsisse, quibus pedestri itinere tam homines quam animalia vtrobiq. commeare facile potuerint. Nam & nostrorum memoria patrum didicimus, in multis iam locis mare, vbi olim terra, & solum nunc esse, vbi olim Salum fuit, & Siciliam à reliqua nunc Italia parte per mare interiectam distractam, cui quondam adhaererat, historiarum fide nouimus. Nam fieri quidem posse, quinimò euenisse, quod fera periculis incitata totos læpè dies noctesq. in vndis ad Insulas quasdam vicinas pernararint, sed tantam itineris intercapedinem, quantam noster à nouo distat orbe, emetiri potuisse, id demum à vero absolum & aduersum planè esse videtur. Cum & aues concitatissimo volatu mille & quingenta stadia superare non possint. Erunt igitur Lupi, Vulpes & similia cæteris bestijs etiam exitiosa animalia, non de industria huc perlata, sed sua sponte ac naturali quodam instinctu, postquam ex Arca Noe egressa fuerunt (Nam etiam ex plantis quæ suis natiuo gaudent pabulo, aere & solo, atque adeò, *hic segetes, ibi veniunt felicitius riuæ*) huc facile concurrere seseque multiplicare potuerunt.

Im autem hoc animal Lupum potius quam Canem esse sic probare aggredior. Capitis cum primis torius aspectus facile hoc euincit, qui ferocissimi animalis intuentibus imaginem præbet, ac tantum non depictum etiam, terrorem incutit. Inter animantes autem quæ perpetuò cicures sunt, Mulum, quæ cicures fieri possunt, Elephantè; at quæ semper feræ permanent, Pantheras numerat & Lupos Arist. 1. Hist. An. 2. Quamuis non ignorem ex mansuetorum genere fera quædam ipsius sententiâ, esse posse, inter quæ Canes ponit. Non tamen quæ fera natura suâ sunt, mansuescere vice versa omnino posse. Cui Scaliger eius interpres ibidem consentit. Hoc ipsum Plinius lib. 8. cap. 17. probare visus fuit de Lupa Romuli & Remi nutrice verba faciens; *Nam quæ de infantibus, inquit, ferarum lactibus nutritis, cum essent expansi, traduntur, sicut de conditoribus nostris à Lupa, magnitudini factorum accepta ferri æquius, quam ferarum naturæ arbitror.* Attamen implemet sui forsitan parum memor Aristoteles 9. Hist. 36. Lupos cum piscatoribus amiciriam inire & ex eorum præda viuere dixit. *Apud Meotidem paludem, inquit, Lupos esse piscatorum familiares aiunt, & nisi partem suam à piscatoribus acceperint, retia cum in terram expansa resiccantur, lacerare.* Idem planè Aelianus annotauit. Albertus magnus profecto, quod re ipsa nunc expertus fuit, optime scripsit; *Canulum adhuc cicurari posse & Canis instar ludere, non tamen deponere odium ad venatores & agnos aliq. minorum animalia, quæ à Lupis vorantur.* Quod de domestica mihi Lupa retulerunt, vbi hæc agnum videat, appetitum ipsi excitari & palatum prurire. Dicamus igitur mansuescere quidem hanc bestiam posse, non tamen Lupinam

Probatur hoc animal Lupum potius esse ex capitis aspectu.

Quæ fera, quæ naturâ suâ sint mansueta animalia.

Aristoteles sibi contradicere videtur.

pinam omnino deponere naturam, adeoq. (vt verbo fertur) pilos non animū mutare. Antipathia enim quæ inter agnum & Lupum viget, in viuentibus haud cessat, quam aliqui post mortem quoque remanere crediderunt. De viuentibus Ouidij versiculi existunt.

Antipathia inter animalia vix cociliatur.

- - - Sic aqua Lupum, sic Cerva Leonem,

Sic Aquilam penna fugiunt irrepidante Columbe.

Nulla. n. vi inquit Nazarius possunt coire, quæ naturali diuortio dissident, nec vlla tam fidelis est copula, quæ in diuersum tendentia nexu suo teneat. Vnde & in adagiū abiit: Lupus prius ouē ducat vxorem, quā inimicis conueniat. Ctecurari tamē, quod Aristot. inficiari videtur posse, certus sum. Cum ante hos octo dies quàm hæc scriberem, domi & in Musæo quidem meo Lupam adeo mansuetam viderim ac tractauerim, vt ipsius magister etiam eius ori manum inligeret & mei gratia dentes numeraret. Ego sanè & collam & pedum digitos impunè vt libuit contrectaui. Didici autem Lupi dentes pedesq. tam posteriores, quam anteriores cum Cane adeo conuenire, vt nisi capitis aliquantisper figura differret, ipsissimum fuisse Canem iurasset. Trux enim erat in hac capitis vniuersi, oculorum nempe toruitas, dentiū & pilorum circa rostrum aspectus, quæ in hac nostra pictura ad amissim omnia respondebant, veluti legendi descriptionem meam patebit.

Lupus cum Cane in pedibus & dentibus conuenit, sed capitis alpectus distat.

Oculi scintillantes in Lupo.

Singularem quandam in hac pictura oculorum scintillationem animaduertere licet, quæ apprime cum Plinianis congruit verbis lib. 11. cap. 37. Nocturnorum, inquit, animalium, velut felium in tenebris fulgent radiantque oculi, vt conuerti non sit, & Capra Lupoque splendent, lucemq. iaculantur. Et Aelianus, Acerrimis, inquit, atque acutissimis præditus Lupus est oculis, in tempesta nocte, vel Luna ipsa silente lucis vsura persequitur.

Lupus terra dicit vnguib. incedit.

Accedit vnguium situs positusq. Hi enim, non vt in præcedenti animali exserti, sed retracti fuerunt depicti; quod quidem omnes, qui animalium naturas indagant, in Lupo obseruant. Voluerunt enim aliqui, quod Lupus dictus sit quasi *Leopus*, quod Leonem nempe in pedibus vnguib. quæ imitetur. Siquidem hi non aliter ac feles retractis vnguib. incedant, ne audiantur. Quare Albertus scripsit, *Lupum cum fraudulenter incedit, pedes lambere ac lubricos facere, ne strepitus audiatur.* Addunt alij, si sepe transfiliens occultè ouibus insidiaturus pede forsan strepitum excitauerit, mox pedem quasi reum mordere. Si tamen lisdoro credimus: dictus est *Leopos*, quasi vt Leoni in pedibus, ita huic sit virtus quicquid pede presserit, non viuat. Veruntamen de hac nobis Etymologia nulla lis sit; certū est, Lupū conclusis porius, quàm explicatis ambulare vnguib., quod in Icone probè insinuat.

Qualis color sit Lupi cois.

Color etiam, si & hic aliquid nobis argumenti præbere valet, in hoc animali talis reperitur, qualem Lupis cōmunem magis esse omnes fatentur, canus nempe nigricansq. Nec mirū fuluas huic aliquot maculas intermisceri: Neq. enim Europæum, sed Americanum hic animal describitur. Et in Noruegia quoq. Moscovia, Lithuania, Samogitia (ne quid de magis Septentrionalibus dicam prouincijs), candidissimi lupi, vrsi, lepores, ac vulpes reperiuntur. Quare nec hoc cuiquam alienum videatur, quod pilis curtis, & non villola,

vt in

vt in nostris; cauda depicta appareat. Hæc enim rei naturam non mutant. Et Rubum sine spinis, nec ideo minus Rubum, vidimus. Et Canes tam hirtis quàm mollibus, longis curtisq. pilis, imò excepta capitis aliqua particula, toto corpore glabros & pilis nudos conspeximus. Et si quis ad rem aliquid hoc quoque facere putauerit, addam, vero valde simile esse, cum sub præcedente Icone author libri huius Canem nobis Americanam depingeret, hic quoque non Europæum animal subiungere voluisse, sub Canis tamen generica & laxiore latitudine comprehensum.

Aliud argumenti hoc animal Lupum Mexicanū esse.

Nunc Animalis huius mores partesque breuiter nobis perstringenda restant. Capitis figura, quæ Canino haud absimilis est, iam satis delineata patet. Oculi sunt lucentes vt dictum; rostrum quoq. pilis crassioribus ceutis horridum. Aures in Lupo multò quàm in Cane erectiores & longæ latius. Dentes in Lupo illa cicare, de qua supra, quadraginta numeravi, eodem ordine & loco sitos, modoq. formatos vt de Cane iam scripsi. Canini tamen illi in Lupo quàm Canibus longiores & è labris erectiores eminent. Incisores prægrandes: molares magni & fortissimi, vt non malè Oppianus dixerit *Luporum quoddam genus esse, dentibus adeo validis, vt lapides ac metalla vincere & perfringere possint.*

Partes huius Lupi explicantur.

Dentes describuntur.

Hic aequum omnino censeo, quid Galenus lib. 11. Capitibus 8. & 9. de vsu part. de numero & vsu dentium senserit, minimè filere. Ait autem Naturam vnum tantum in Homine, in vtraque parte caninum dentem produxisse, quod sciret se animal ciuile ac mansuetum effinxisse, cui robur ac vires ex sapientia, non ex corporis fortitudine essent. Cum Leonibus, Canibus, Lupis ac ijs quæ *καταποδύρα*, hoc est ferratos habentia dentes appellantur, multos vtrinque dederit. Quod Horatius innuere voluit, Lupo in dentibus, in calce Boui arma esse,

Galenus opinio de dentibus examinatur.

Mirum, inquit, *vt neque calce Lupus quenquam, neque dente pesit bos.* Ego verò, quod & cum de Cane agerem, insinuaui, tam in hoc quam in Lupo, non nisi vnum vtrinque dentem caninum illumq. prælongum & extertum valde reperio. Sex autem incisores, quorum duo illi caninis viciniore, paulò quidem reliquis sunt longiores, quos ob id caninos ipse forsan appellauit, non labra tamen egredientes, sed eodem cum reliquis incisorijs ordine sit, eandem quoque meo iudicio, vtilitatem præstant. Superant igitur tam Canis quam Lupus hominem numero dentium, quod hic ad summum non nisi triginta duos, illi quadraginta possideant. Sex nempe in maxilla inferiore molares dictos in vtraque parte, totidem in superiore ferratim respondentibus oppositos. Caninos tam supra quàm infra vtrinque vnum, & sex incisores, in vtrauis maxilla singulos. Cum Homo tantum quatuor habeat incisores, molares quinq. at plerumq. quatuor, etià in adultiore ætate. Solent autem (vt plurimis amicis meis vniuenit) vltimi illi molares ætatis anno vigesimo quarto & octauo non raro, erumpere cum iisdem planè dolorificis accidentibus ac molestijs, quibus pueruli dentientes affliguntur. Hos in Caluarijs quibusdā, suis in præsepulis adhuc latitantes bene grandes conspexi.

Homo ad summum triginta duos, Lupus quadraginta possidet dentes.

Ex quo patet falsum esse, quod libello de Anatomia viorum, qui Galeno adscribitur, memoria proditum fuit, Lupo multiplicem esse dentium ordinem concessum.

De collo Lupi facere non possum quin ipsissima Aristotelis verba 4. de Partibus Anim. 10. adducam: *Collum*, inquit ipse, *Arteria* (scilicet aspera) *gratia habetur, quippe quod eam atque etiam gulam protegat, amplexuq. suo tueatur, hoc ceteris animalibus flexile & vertebris compactum est, at Lupo & Leoni osse perpetuo riget, commodius enim ad robur quam ad alios usus collum ijs esse natura voluit.* Plinius lib. 11. cap. 37. Aristotelis vestigijs probe insistit. *Quibus Cervix est* (inquit, nempe animalibus) *est multis vertebratisque orbiculatim ossibus flexilis ad circumspetum, articularum nodis iungitur, Leoni tantum & Lupo & Hyena ex singulis rectisq. ossibus rigens. Cetero spinae annexitur.* Hæc Aristotelis doctrina adeo ipsius sequaces commouit, ne dicam decepit, ut Aelianus hoc etiam figmenti addiderit: *Lupi collum in eas breuitatis angustias compressum, atque vehementer compressum esse, ut retorqueri, retroq. versari non queat, & si retrò velit aspiceret, totum corporis truncum retorqueat necesse esse.* Quæ ita veritati è diametro repugnant, ut vel ipso Cane agiliorum femine Lupam, collumq. in quamuis partem facilius vertere, & ludicris cum magistro suo gestulationibus quaquaerfum cervicem volutare in meo nuper Musæo & viderim & riserim plus satis. Collum quiniudò arctè contrectavi & Aristotelem miserè hic hallucinatum fuisse probe didici. Et cum à Lupæ huius heris plures exenterati Lupi fuissent, ubi hanc ipsis Aristotelis opinionem de ceruice rigida vnus continui ossis proposui, & ipsorum sensum exquisiui, & me ac ipsam *peculanti spleno cæcissimo* exceperunt. Sed quid hæc mirer aut exagitem? Cum idem Aristoteles in Caluarîa Canis, ut supra monui, eundem errauerit errorem, illamq. osse continuo nullis contextam commissuris diu nobis persuaserit. Atqui, ut Lucianus ait, *ipse res melius loquuntur quàm verba.*

Aristot. lapsus in Canis caluarîa.

Sola Testudo vertebris in ipsa dorso caret.

Inter centena & plura animalium tam reptilium quam volatilium, quadrupedum & aquatilium sceletæ, quæ ego partim domi asseruo, partim imperfecta reliqui, vnum solum reperi, quod os continuum loco vertebrarum sortitum est, nimirum Testudinis, siue hæc aquatica siue terrestris fuerit. Os autem hoc rigidum nullis mobile vertebris in sola dorso & lumborum spina reperitur, peruium tamen æquè, & spinali medulla repletum. Collum interim & cauda æquè vertebris (ut reliqua omnia habent animalia) articulatim constant, quasi Natura has collo minimè denegare debuerit, cuius motus ad vitam admodum est necessarius: Quod caput nempe collo impostum, in vtrumque profusum latus, antrorsum, retrorsumque verti debuerat, cum in hoc ceu in specula quadam sensuum organa omnia collocata fuerint. Vertebris autem in dorso spinae eas carere voluit, ut ceu fornice ad domuncula, & ut Plinius vocat, putamine durissimo præditæ, sub hoc tate lateant, nullo modo siue ingredientes, siue procumbentes incuruare & conglobare se valeant, id quod Erinaceis facillimum est, qui hoc etiam præter Naturæ rerum & aliorum quadrupedum animalium feriem obtinent, ut Clauiculas habeant, quæ soli alioquin Homini, & Simiæ, singulari quo-

quodam priuilegio concessæ fuerunt. Et ideò forsan quod Erinaceus adeò in globum se colligat, ut nec caput nec caudam, principium & finem eius inter noscere queas. Hoc cum Testudo præstare non valeat, neque vertebras in dorso habere debuit. Id quod fortassis & ipsum Aristotelem præerijt 3. de Histor. Annal. cap. 7. *Initium vero*, inquit, *in omnibus, quæ ossibus constant, spina est, quæ compacta ex vertebris à capite ad coxas porrigitur. Vertebræ omnes foramine medio peruia sibi iunguntur.* Vides quam omnia Natura ad numerum, pondus, & mensuram necessaria molitur, nec quicquam frustra faciat. Huic ego me malim, quam Authori vlli astringere, hanc sequi, cum hac inuenta mea omnia sedulo conferre. *Qua duce*, ut Cicero ait, *nullo modo errare possum, & ut Iuuenalis,*

Nunquam aliud Natura, aliud sapientia dicit. Atqui nec ratio Aristotelis quicquam persuadet, cum ait, ideò Lupo & Leoni, vnico rigens osse collum à Natura concessum fuisse, quod animalia hæc robore potius, quam alijs prædita vsibus voluerit. Neque enim faciliè Aristotelem mihi assensum prebiturum æstimauero, si persuadere ipsi conari velim, manum, ut probe suo fungatur munere, & fortissimè quicquid apprehendit, contineat, non viginti septem, ex quibus composita constat, sed tribus solummodò maioribus ossibus contextam esse debere.

Galenus meherclè, acutius rem introspexit, & colli partes vsuquæ sedulo magis nos docuit in libris *de vsu partium*, quos aureo dignos elogio censeo, cum in his Conditoris nostri sapientiam, ac providentiam in procreandis tam brutorum, quam humanæ fabricæ partibus diuinis planè, ut æquum fuit, hymnis celebrauerit. Libro itaque 12. Cap. 10. 11. & 12. hunc in modum philosophatur: *Spinam à Natura, ceu carinam quandam, animalibus datam esse, cuius nos beneficio recti ambularemus, illa suo quæuis modo ingrederentur.* In qua duo erant necessaria: primum, ut intus excavata esset, hunc nempe in finem, ut ex cerebro, ceu fonte animalis facultatis, portio aliqua, spinalis medulla dicta, tanquam fluuius per ipsam ad motum subiectis partibus communicandum descenderet: Secundum, ne vno simplici & incomposito osse rigeret, quanquam ad Sedem tutam id longè vtilius fuisset, neque enim tam facile spina hoc modo luxari, ac distorqueri potuisset. Veruntamen Scopum Natura hic alium in constituendis partibus antiquiorem habuit. Non enim lapideum vel ligneum effingere animal, sed vita motuq. præditum voluit. Si enim motu destitueretur, parum abest, quin pro lapideo illud luteoque habeamus. Quapropter cum motus animali secundum ipsius substantiam maximè insit, ob id satius fuit, ex multis fuisse partibus constatum. Si enim totius spinæ os vnicum fuisset, an non immobile, ac veluti veru quodam confixum aut palo affixum appareret? Miror profectò Aristotelem Lupo non cornua addidisse, huic enim ad arietandum illa colli rigiditas, quàm ad venandum conferre amplius potuisset. Iam autem cur tam collum, quam *Mesopion* seu dorsum, quam Lumbus, & os quibusdam *sepor* hoc est Sacrum seu magnum, ab alijs vertebræ *anar* id est latum nuncupatum pluribus spondylis & vertebris, non autem tribus quatuorve ossibus maioribus ceu Tibiæ & Brachia, constant, & Gale-

nus loco iam dicto enucleatè satis explicat, & ad Medicorum potius, quam no-
strum forum hoc longius prosequi pertinet.

Eecè quantum possit præoccupata & diu nutrita de magni cuiusdam viri doctri-
na, opinio! Nam

*Cui quisq; ferè studio deuinctus adheret, hunc laudat, hunc imitatur, præ hoc
omnia aliorum dogmata ipsi frigent fordentque, & sic semper itur in antiquam sl-
uam. Quilibet denique sequitur priores malè iter ingressos, & exculationem
mereri videtur, quod publica via errauerit. Vt enim Seneca ait, Multum dare so-
lemus præsumptioni omnium hominum; apud nos veritatis argumentum est, aliquid om-
nibus videri. Sed & idem Seneca: Tritisima quoque via & celeberrima maximè
decipit, nihil est magis præstandum, quam ne pecorum ritu sequamur antecedentium gre-
gem, pergentes non qua eundum est, sed qua itur.* Ac reuera nunquam tam benè cum
rebus humanis actum est; vt optima plurimis placuerint.

Deploran-
dum, quod
nos negle-
cta pleriq;
rerū magi-
stra experi-
entiâ, nu-
dis Autho-
rū verbis
declarâdis
immori-
mur.

Et quod deplorandum magis, res eò iam redacta est, vt temerarium æstimeret;
velle aliquem in naturalibus præsertim studijs profiteri scireq;, quæ alij hæc-
tenus ignorarunt, odiosum verò etiam, ea immutare conari, quæ longa iam con-
suetudine recepta, & ceu legibus quibusdam sancita & optima iudicata vidètur.
Hinc consumimus plerumq; totum vitæ tempus, in aliorum sensibus (nunquã
etiam forsan ab ijs authoribus pensitatis) eruendis & dilucidandis, Natura & re-
rum magistra experientiâ longè interim valere iussa. Non certè Platonem Ari-
stoteles interpretandum, aut hunc Theophrastus explicandum solum suscepe-
runt, sed vterque suo modulo philosophari, vetera impugnare, & noua, quæ ip-
si veriora videbantur, substituere voluerunt. Atqui rationem rationem conuin-
cere, inclamant omnes; quam & ego si vera sit, admiror & exofculor.

Nam neque decipitur ratio, nec decipit vnquam.

Verum & hoc ex communi Præceptore Aristotele; de Generat. animal. cap. 10.
didici, *Rationi fides est adhibenda, inquit, si quæ demonstrantur, conueniunt cum ijs
rebus, quæ sensu percipiuntur.* Cuius si rationes eiusmodi essent, proh Deum im-
mortalem! quam rædiosis nos laboribus in rerum naturalium perscrutatione li-
berasset? in qua & opes, & sæpè vitam conterimus, antequam veritatem in pu-
teo latentem expiscamur. Sed audendum & nobis erit, vt adagio enim fertur,
Et Græci non nisi tentantes ad Troiam peruenerunt. Sequamur hic Senecæ si libet,
consilium: *Faciamus, ait, bonum patrem familiæ, faciamus ampliora qua accepimus,
maior ista hereditas à nobis transeat ad posteros, multum adhuc restat operis, multumq;
restabit, nec ulli nato post mille secula præcludetur occasio aliquid adijcendi.*

Quæ ratio-
nè nos am-
plexari de-
beamus.

Senecæ Cõ-
siliũ studio-
sis omni-
bus cordi
habèdum.

Mammam
situs ac nu-
merus Ca-
nem Lupo
similè mon-
strant.

Offium in
Lupo enu-
meratio
præcipuo-
rum.

Iam mammillarum quoque situs & numerus, quas in hac Lupa mæsuetæ con-
spexi, certo mihi persuadent cani valdè affinem Lupum esse, quod & os in geni-
tali masculi, pluries, vt in Cane visum, ostendit, & ab Aristotele quoque notatũ.
Reliquum igitur est, vt & offium, costarum præcipuè & vertebrarum confor-
matio ac numerus cum Cane conueniat. Erunt igitur colli vertebræ septem, quot
in meo Canino sceletro numerantur: tredecim verò dorsi, quibus totidem af-
fixæ costæ tam veræ quam mendosæ (clauiculis enim caret Lupus & Canis) hæ-
rent, & in lumbis septem. Post has omnes os sacrum sequitur cum reliqua cau-
da, quæ simul septemdecim vertebris seu ossiculis absoluuntur. Omnis igitur
à ca-

à capite ad vltimum caudæ ossiculum numerus erit quadraginta quatuor sepa-
ratarum particularum. *Accedit huc in pedibus etiam luporum cum canibus conformitas. Quinque
enim in prioribus pedibus digitos, & quatuor in posterioribus eodem profus
modo quo in canibus, vt Arist. 4. de part. animal. cap. 10. rectè scripsit inueni.*
Galenus etiam 3. de vsu part. 7. *Luporum, Leonum, & Canum pedes medios inter
humanos & equinos facit quod nec planè articulati sint, vt humani, nec simplices ad eò
equiui, ad omnem apprehensionem inepti, sed viles illis feris ad venationem & ci-
bationem, anteriores præcipuè manibus proportionem quadam respondentem. Cum & natu-
ra in humano pede manum hominis imitari quodammodo voluerit, qui & ipse apprehen-
sionis instrumenti loco inferuire possit. Quod equidem verissimum esse in Heluetio
quodam hic Iuene vidimus, qui brachijs destitutus pedum operâ omnia illa
perageret; quæ alius vix manibus perfecisset. Solebat autem pede cibum capere
& capere, ori poculum admouere, pileum deponere, taxillis ac chartis lu-
dere, Tympanum ad numerum percutere, sũere & nere, & similia plura pe-
ragere. Eleganti etiam scripturam caractere ab alio simili pedum ope exara-
tam conspeximus, quos à multiplici pedum officio quis rectè appel-
lare poterit.*

Pedes Lu-
porum ex
Aristot. &
Galenos.

Quidã pe-
dum operâ
omnia manu
operâ
præstitit.

Lupi veteri-
culus.

Cur Terrâ
deuoret.

Quid in
Lupi veteri
reperitum.

Lupum Canis modo ventriculum sortitum, & quidem satis capacem esse,
& vidi ipsè & oculatorum testimonio didici, quorum aliqui pro certo mihi
asseruerunt, nonnunquam Lupos terram deuorare & reuomere, cuius autem
id gratia fiat, non ita planum est. An vt famem compescant? quod Plinius vo-
luit, & ante hunc Arist. 8. Histor. anim. cap. 5. quod huic animali peculiare
esse ait. Vulgus tamen Bufones quoque terrâ victitare autumant, de quibus alio
loco. An vt Albertus arbitratur, Lupos famelicos non vt famem sedent, terra
se replere, sed vbi grandia aggressuri sint animalia, boues, ceruos, equos, al-
ces, id tentent, quo pondus sibi addant, & infixis dentibus hærendo bestijs,
grauitate illos humi prosternant ac dilanent? Et cum certum sit tandem illos
terram vomitu reijcere, credi vix potest hanc illis alimento esse. Retulit pro
certo Amicus mihi, se non rarò lupos apertis faucibus rictuque hiantem, in maxi-
mis frigoribus ambulantes aerem anhelantes auideque trahentes conspexisse,
quod ipse eius gratia factum existimauit, vt ventriculum inanem saltem aere,
cum carnes deessent, expleret. An vt longissimè distans cadauer olfaceret?
odoratu enim vix Canibus cedunt. Quod in Congiani Regni descriptione docet-
tur, vbi hæc verba habentur: *Lupi quoque eius regionis singulariter oleo palmarum
delectantur, quod, cum vt canes sint sagaces, quamuis remotum indagant, & noctu nisi
in tugurijs accuratè custodiatur, vel etiam in campis portatoribus ibi pernocuantibus &
dormientibus, furantur. Oleum quod ex palmarum fructu exprimitur, crassum est & bu-
bri in modum ductile, quod cucurbitarum corticibus excipitur, malè reseruat, & mi-
rum est, quam dextrè hi fures dentibus vasa comprehendant, & humeris, vt lupi no-
strates oues furati iniiciant, vt cursus tanto sit expeditior & persequentium ver-
bera effugiant.* Alij in euiscerati ventriculo non nisi fructum ligni putridi sesqui-
libram pendentes, hoc enim in extrema fame sæpè vorant: alius caprinas vngu-
las ingestas, at non digestas: alius equina stercorea, & alius demum non nisi
gramina

gramina quaedam se reperisse mihi narrauerunt. Quamuis quod ad gramina at-
tinet, hæc tantummodo Aristoteles ad purgandum vomitu ventrem Canes inge-
rere solere, loco iam dicto affirmavit.

Lupus stre-
nuè fame-
re potest.

Vigilidus
carnis li-
bras Lupa
vorat.

Voracissimum autem ut hoc sit animal, inedia tamen strenuè tolerare po-
test. Recensebant mihi Lupæ iam sæpius nominatæ educatores, se singulis mo-
dò tertijs, imò quinquenis diebus (*Exsaturatus enim* inquit Aelianus *Lupus lon-
gum temporis intervallum inedia fert*) huic pabulum præbere, (interea tamen
temporis sæpius bibit) nec præter carnem aliud quicquam, cuius viginti duas
libras vna vice esse potest.

Attamen parcior longè illam portione cibant. Et ob id quidem fame ma-
cerant, quo obedientiorem illam sibi habeant, & ululare seu, ut ipsi dicunt *Can-
tare* cogant. Hac enim arte, dum populo lusum faciunt, collectis pecunijs, & se
& Lupam, vel Lupa potius hos ipsos sustentat. Licet Aelianus contrarium in-
nuere videatur: *Lupum nempe, ut famem multo cibo depulsi, similiter occurrentibus,
atque agnum mansuetum existere*. Panem edere ipsam nolle addebant: alij tamen
luporum catulos eundem, pulmenta, & farinam, & pleraq. quæ canibus proj-
ciuntur deglutuisse viderunt. Sed nec Canum carnes gustare vnquam voluit,
cum lupus tamen non raro lupum deuoret. Quod Aelianus quoque fatetur;
sed hæc præ summa fame lupos coactos facere, cum venationis facultate desti-
tuuntur, vbi enim ut Poeta ait,

Quibus ei-
bis Lupus
vicitur.

Vinitur ex rapto, nec hospes ab hospite tutus,

Et fratrum quoque gratia rara est.

Nec mirum hoc, cum in longis arcibus, obfidionibus homines etiam Anthro-
pophagi euadant, atque in acerbissima fame aliqui morsu fuismetipsis carni-
bus vim intulerint. Sic & Canum carnes à lupis in venationibus aut fame in-
gurgitari facile crediderim. Nam & Canes à luporum carnibus (experimento
ut audio sæpius tentato) etiam sale & fumo siccat, coctisq. omnino abhorrent:
Vbi tamen valde percoctæ fuerint, & ferinum illum deposuerint fatorem, tum
adduci demum possunt, ut comedant; cum homines interim sæpius decipian-
tur pro bouina illas sumentes. Tantum nos à bestijs, quibusdam in sensibus
superamur: Ita, ut dum Canicula meæ domesticæ lupi stomachum à duodecim
jam annis exiccatum olfaciendum proponerem, statim hæc odore percepto re-
tro ire cepit.

Theophi-
lus Moli-
tor Lyn-
ceus indu-
strius viuo-
ri & mor-
tuorū ani-
malium per-
scrutator.

Theophilus Molitor Lynceus Hassus (cuius Animæ benè sit) diligentissimus Na-
turæ animalium perscrutator fuit, olim familiaris meus, à quo & lupi stoma-
chum, Intestina, sinistrum oculum & genitalis lupini portionem memoriæ, &
si quid profunt, etiam medelæ causâ asseruo, cuius & industria manu omnia
animalium, atq. hominū quoque scelebra fabricata possideo. Hic sæpè mihi narra-
re solebat, in Hæsia contigisse, dum lupi ad caulas aliquot accessissent, magnâq.
in ouibus stragem fecissent, ac semiclas non paucas reliquissent, pastores reli-
ctam carnium partem custodibus canibus proiecisse: Vnde factum, ut post ali-
quot inde dies Canes illi luporum more in cômmissum sibi gregem irruerent, ma-
ximâ illius partem occiderent, carnesq. lupina auditate deuorarent. Ex quo
rursus colligo à Lupo Canem non multum distare. In America profectò re-
ferunt

ferunt Europæos iam canes adeò multiplicatos esse, ut horum plures siluc-
stres effecti, homines non aliter ac Lupi adorianantur.

Ventriculus autem quem ego ex Lupo penes me habeo exiccatum, substan-
tia sua Vaccinæ vesicæ omnino similis & liquoris septè librarum ad minus ca-
pax est. Quamuis ut verum fatear, eiusdem capacitatis, sed substantiæ tenuioris
ex Gallo Indico maximo (cuius sceletum adhuc custodio) ventriculum habuerim
iam situ planè detritum. Intestina superiora nempe à stomachi substantia pa-
rent, nisi quod subtiliora magis in substantia sint, & pedes nouenos su-
perent. Ex quo clarè perspicitur, quam vulgus hallucinetur, qui vnico re-
ctoque à ventriculo ad podicem vsque hoc animal esse præditum intestino cre-
dit, vocacitatem inculans, quæ faciat ut quamprimum cibum ingestis, recto
tramite egerat, sicq. nouam semper ingluuiei materiam suppeditare nitatur. Si
enim his tenuioribus sua quoque crassiora adderentur, non dubito quin ad pe-
des fermè viginti excurrerent. Humana certum est, viginti octo, triginta &
plures sæpè pedes superare. Et cum Canes Lupis magnitudine pares reperire
liceat, nec minus etiam forsitan voraces, iterum clarum fiet, horum ventricu-
lum non tam paruum esse, ut intestino maiori paulo amplior sit, quod in histo-
ria Canis Aristotelem credidisse scripsimus. Credo equidem fabulam hanc de
simplici Intestino inde natam esse, quod *Olaus Magnus* de voracissimo quodam
animali in partibus *Suetiæ* Septentrionalis scripsit, cui ob vorandi audacitatem
Gulonis nomen datum fuit, magnitudine Canis, quod hoc nimirum, vbi cada-
uer reperit, tam violentè se cibo repleat, ut tympani instar venter extendatur,
& ob id angustia, inter duas arbores inuenta se stringat, & violentius, quod
ingestum est, egerat, atque sic extenuatum, ad gulam & cadauer redeat, do-
nec totum absumat. Sit fides penes Authorem. Nam qui in *Noruegia* fuerunt &
eiusmodi animal preciosa munitum pelle viderunt, de hac re se nihil quicquam
inaudisse pro certo mihi affirmarunt. Iul. Cæsar Scaliger Exercit. 203, ad-
uersus Cardanum huius etiam meminit bellæ & *Rosmacham*, Vulturem qua-
drupedem, ac Germanicè *VVildfras* (potius ego *Vilfras* à plurimum deuoran-
do) appellat. Atque ut omnibus pateat, quam libenter arrepta, etiam vltro oc-
casionem Vir bonus hic integras Nationes mordeat & calumnietur, concepta-
cius hæc verba subiungam. Non enim vult consequi, homines Indigenas si-
miles mores animalibus habere, quæ apud ipsos frequentia viuunt, quod *Car-
danus* crederat; Siquidem voraces esse Anglos ait, licet hoc animal gulolum An-
glia non alat. *Præterea vulpes in Italia pauca*, inquit, *esse tamen Italos cautos, om-
nium consensus Nationum persuadet. In Germania nostra* (Germanis nempe. Prin-
cipibus sanguine iunctum se facit) *in Suetiæ, in Allobrogibus infirma. In suis nihil
simplicius. Elucijs nihil inconsideratis. Sabaudianis nihil stolidius, inertius, stupidius.*
Hæc Scaliger: Quem tanti tamen hodieque plurimi faciunt, ut vltra hominum
etiam sortem ipsam extollant.

Ventricu-
lus Lupi ex-
ciccatus.

Ventricu-
lus Galli
Indici.

Intestina
Lupi sicca
ta.

Humana
intestina
triginta pe-
des supe-
rant.

Gulo ani-
mal Suetiæ
voracissi-
mum.

Scaliger
pater etiã
integras
Nationes
libenter
mordet.

An Lupi in
coxis sint
adeò debi-
les.

Nec minus hoc fabulosum, quod plerique Lupum coxas & posteriora cru-
ta debilissima & fermè paralytica habere existimarunt, vnde illud forsitan Plau-
ti natum est: *Quasi Lupus ab armis valeo: clunes infractos fero*. Quod vel inde redar-
guitur, cum Lupi æquè ac Canes cursu valeant velocissimo, quos nec facile

Canes